

KINNITAN

Karmen Selter
Kehtna KHK direktor
/digitaalne allkiri/

Kehtna Kutsehariduskeskuse B-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava

Käesolev õppekava on koostatud tuginedes järgmistele õigusaktidele:

Liiklusseadus

Autoveoseadus

Täiskasvanute koolituse seadus

MKM määrus 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“,

MKM määrus 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“

MKM määrus 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“

HTM määrus „Täienduskoolituse standard“

Õppekava nimetus: B-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava
Õppekavarühma nimetus: Transporditeenused
Õppekava koostamise alus: Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“
Koolitaja: Kehtna Kutsehariduskeskus
Juhi ettevalmistamise eesmärgid: Luua eeldused: 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks; 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Õppe sisu: Õppekava läbinu vastab mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele, mis on esitatud MKM määruses nr 60 Lisas 5 „B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava“ (kliimaministri 24.07.2023 määruse nr 39 sõnastuses) ja Lisas 6 „Psühholoogilise nõustamise kallakuga aktiivõppe autojuhikoolituse õppekava temaatika“ (majandus- ja taristuministri 08.01.2020 määruse nr 1 sõnastuses) elektroonilise õppevormi korral
Õpiväljundid: Õpiväljundid on esitatud algjärgnevates ainekaartides iga õppekava teema kohta eraldi
Koolituse liik: Kursus
Õpingute alustamise tingimused: Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane ja omab B kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit
Õppevormid: Teooriaõpe, õppesõidu õpe ja iseseisev õpe.
Õppetöö osad: Esmaõppe algaste ja sellele järgnev lõppastme koolitus
Õpetajad: Mootorsõidukijuhi õpetajad vastavad mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooninõuetele vastavalt „Liiklusseaduse“ §118 toodule
Õppematerjalide loend: Õppekava koostamisel kasutatud õigusaktid. MKM määrused „Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele“ ja „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele“ Liikluskindlustuse seadus. Õppesõiduki kasutusjuhend. Teooriaõpetaja poolt ettevalmistatud esitlused. Teooria.ee keskkonna õppematerjalid elektroonilisel teooriaõppel
Õppeklass, õppesõiduk ja õppeväljak: Õppeklass, õppesõiduk ja õppeväljak vastavad MKM määruses nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ esitatud nõuetele
Nõuded õpingute lõpetamiseks: Läbitud kohustuslikud teooria- ja õppesõidutunnid, sooritatud kooli teooria- ja sõidueksamid positiivsele tulemusele. Koolitav on läbinud esmaabi koolituse.
Väljastatavad dokumendid: Koolitaja väljastab õpilasele B-kategooria mootorsõidukijuhi esmaõppe algastme koolituskursuse läbimisel koolituskursuse tunnistuse. Koolitaja esitab elektrooniliselt kursuse läbimise andmed Transpordiametile hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast koolituskursuse tunnistuse väljaandmist. Andmed koolituskursuse teooriaõppe läbimise kohta võib koolitaja edastada pärast teooriaõppe edukat läbimist
Õppetöö korralduslikud alused: 1. Õppetöö koosneb esmaõppe algastme ja selle järgnevast lõppastme koolitusest. 2. Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu ühe õppetunni arvestuslik kestus on 45 minutit. Korraga on teooria- ja sõiduõpet lubatud läbi viia kestusega kuni 90 minutit. Iga 90-minutilise ajavahemiku kohta peab õpetaja ja õpilase jaoks olema katkematu puhkepaus vähemalt 15 minutit, mille jooksul õppetegevust ei toimu.

3. Teooriaõpe toimub kontakt- ja/või e-õpe vormis, mis määratakse enne õppetöö algust arvestades õppija soove ning koolitaja võimalusi. Iseseisev õpe on täiendav teooria õpe, mis ei kuulu kohustuslike teooria tundide hulka ning mille teemad ja mahud määrab koolitaja vajadusel.
4. Õppesõidu tundide alguse ja koha lepib õpilane õpetajaga eelnevalt kokku õpetajale sobivaks ajaks. Õppesõidul, mis toimub koolitaja õppesõidukiga, tohib õpetaja õpetada korraga ainult ühte õpilast. Õppesõidul peab õpilasel kaasas olema kooli poolt väljastatud õpingukaart ja isikut tõendav dokument. Õpetaja täidab õpingukaardi asjakohaselt, sealhulgas iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile hinnangu õpilase oskuste kohta ning sissekannete õigsust kinnitavad õpilane ja õpetaja oma allkirjaga.
5. Õppesõidu raames võib õpilane läbida sõidupraktikat koos juhendajaga, kes vastab liiklusseaduse § 109 vastavatele tingimustele ja kellel on kehtiv juhendaja tunnistus. Juhendajaga läbitud sõidupraktika ei kuulu kohustuslike õppesõidu tunde hulka.
6. Õppesõidu tund teemal „Pimeda ajal sõiduki juhtimine“ toimub simulaatoril või tavalise õppesõidu vormis. Viimasel juhul toimub sõidutund pimeda ajal. Õppesõidud teemadel „Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine“ ja „Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine“ toimuvad selleks ettenähtud libedasõidu õppeväljakul.
7. Kokkulepitud õppesõidutunnist mitteosalemisest on õpilane kohustatud teatama sõiduõpetajale vähemalt 24 tundi ette.
8. Saavutamaks paremaid õpiväljundeid on õpetajal õigus, arvestades tunni kulgu ja õpilase aktiivsust tunnis, kõrvale kalduda konkreetse tunni teemast jäädes kogu õppekavas käsitlemist leidvate teemade piiridesse tingimusel, et kogu õppekava teemad on läbitud ettenähtud mahus.
9. Esmaõppe algastme koolituse edukal läbimisel väljastab kool õpilasele mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistuse, mille alusel tekib õpilasel õigus teooria- ja sõidueksamile **esmase juhiloa** saamiseks Transpordiametis.
10. Alla 18-aastane mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistust omav õpilane võib taotleda Transpordiametist **piiratud juhtimisõigusega juhiluba** kehtivusega tema 18-aastaseks saamiseni, mille järel peab õpilane **esmase juhiloa** saamiseks sooritama Transpordiametis teooria- ja sõidueksami.
11. Kui esmase juhiloa või piiratud juhtimisõigusega juhiloa taotlemisel Transpordiametis sõidueksam kolmel järjestikul korral ebaõnnestub, tekib juhtimisõiguse taotlejal kohustus läbida **jätkuõpe**, mille maht on vähemalt kaks sõidutundi. Nende sõidutundide sisu määratakse riikliku sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, tagamaks juhile vajalike teadmiste ja oskuste omandamise. Jätkuõppe läbimist tõendab koolitaja elektrooniliselt esitatud andmed liiklusregistris.
12. Esmase juhiloa omanik peab läbima lõppastme koolituse, mis koosneb teooria- ja sõiduõppest.
13. Lõppastme koolituse tuleb läbida kahe aasta jooksul peale esmase juhiloa omandamist.

14. Lõppastme koolituse läbimine annab valmiduse **juhiloa** saamiseks
Transpordiametis

Õppekava struktuur ja õppe kestus kontaktõppe vormis

Esmaõppe algaste					
Teooriaõpe			Õppesõit		
Teema nr	Teema nimetus	Õppe-tunde	Teema nr	Teema nimetus	Sõidu-tunde
T.1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	1	S.1	Juhi tööasend ja turvavarustus	1
T.2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine	1	S.2	Sõiduki käsitsemine	1
T.3	Liiklus kui süsteem	1	S.3	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel	4
T.4	Ohutu liiklemise põhimõtted	2	S.4	Sõiduki juhtimine erinevates liiklusolukordades	16
T.5	Teiste liiklejatega arvestamine	2	S.5	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	2
T.6	Sõiduki turvalisus	2	S.6	Sõiduki juhtimine plaanitud teekonnal	2
T.7	Inimene sõidukijuhina	2	S.7	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	1
T.8	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	2	S.8 LS	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
T.9	Sõidujärjekord sõites	2	S.9 PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
T.10	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis	1	S.10	Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund	1
T.11	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine	2	Kokku esmaõppe algastmes		
T.12	Käitumine liiklusõnnetuse korral	1	30		
T.13	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	2			
T.14	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil	1			
T.15	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine	1			
T.16	Sõiduki juhtimine rasketes tee-ja ilmastikuoludes	1			
T.17	Peatamisteeconna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2			
T.18	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1			
T.19	Teoreetiliste teadmiste kontroll	1			
Kokku esmaõppe algastmes		28			

Lõppastme koolitus

Juhi esmaõppe lõppaste hõlmab koolitaja juures omandatud sõiduoskuse iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes. Lõppastme eesmärk on süvendada algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutada iseseisva juhina piisav liiklemise vilumus, eelkõige ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduoskuse tõstmisega, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamisega. Lõppastme koolituse raames peab läbima libedasõidu riskivältimise koolituse. Lõppastme koolituse teooria- ja õppesõidu teemad ning mahud on toodud järgnevas tabelis.

Lõppastme koolitus					
Teooriaõpe			Õppesõit		
Teema nr	Teema nimetus	Õppe-tunde	Teema nr	Teema nimetus	Sõidu-tunde
T.1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes	3	S.1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
T.2	Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	S.2	Libedasõidu riskide vältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses		4	Kokku lõppastme koolituses		2

Õppekava struktuur ja õppe kestus e-õppe vormis

Elektrooniline õppekeskkond: Teooria.ee õppekeskkond (väljatöötanud OÜ Teooria ja liiklusspetsialistid). Keskkond sisaldab: üle 1200 teooriaküsimuse(võimalik lahendada mh. teemade kaupa, oma vigadel põhinedes jm.), videoloengud vastavalt õppekavajärgsetele teemadele, lisamaterjal- märgid, valdkonda tutvustavad ja silmaringi avardavad lisamaterjalid, „3d“ ringristmikud, õppekaardid. Lisaks vahe - ja lõpukontrollide võimalus. Suhtlusvõimalus kooliga ja teised õppekeskkonnalt seadusega nõutud lahendused.

Juhi esmaõppe algastme koolituse õppetöö mahud tundides:

	Liiklusteooriaõpe õppetundides	Õppesõit sõidutundides
Õppetöö maht elektroonilise õppe keskkonnas vähemalt	22 (73%)	
Auditoorse töö maht	6	

Õppesõidu maht		30
----------------	--	----

Juhi esmaõppe **lõppastme** koolituse õppetöö mahud akadeemilistes tundides (a 45 min):

	Liiklusteooriaõpe õppetundides	Õppesõit sõidutundides
Õppetöö maht elektroonilise õppe keskkonnas	2 (50%)	
Kontaktundide maht	2	
Õppesõidu maht		2

ÕPPEKAVA STRUKTUUR, ÕPPE KESTUS JA KORRALDUS

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ning õpilase ettevalmistamise vastavalt juhi liikluslastele kvalifikatsiooninõuetele.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu ühe õppetunni arvestuslik kestus on 45 minutit. Korraga on teooria- ja sõiduõpet lubatud läbi viia kestusega kuni 90 minutit. Iga 90-minutilise ajavahemiku kohta peab õpetaja ja õpilase jaoks olema katkematu puhkepaus vähemalt 15 minutit, mille jooksul õppetegevust ei toimu.

Teooriaõpe ja sõiduõpe hõlmavad järgmisi teooriaõppe ja sõidutundide teemasid vähemalt alltoodud mahus. Mootorsõidukijuhi **esmaõppe koolituse B-kategooria õppekava struktuur ja maht** akadeemilistes tundides:

Teooriaõpe			Sõiduõpe	
Moodul		Õppetunde		Sõidutunde
1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		Juhi tööasend ja turvavarustus	
	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		Sõiduki käsitlemine	
	Liiklus kui süsteem			
	Ohutu liiklemise põhimõtted			

	Teiste liiklejatega arvestamine		
	Sõiduki turvalisus		
	Inimene sõidukijuhina		
2.	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel	
	Sõidujärjekord sõites	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis		
	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine		
	Käitumine liiklusõnnetuse korral		
3.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal	
	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	
	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes		
	Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2 Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1 Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
		Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund	1
	Minimaalne õppetundide arv	28	Kokku esmaõppe algastmes 30

Lõppastme koolitus			
Teooriaõpe õppetundides		Sõiduõpe sõidutundides	
Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.	3	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine.	1
Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses	4	Kokku lõppastme koolituses	2

Liiklusteooriaõpe toimub moodulipõhiselt:

Moodul 1

2 auditoorset õppetundi, veebipõhine õpe, esimene arvestus veebikeskkonnas. Veebipõhise õppe materjalid vastavalt õppetunni temaatikale. Õpilase teise moodulisse lubamise eelduseks on vahetesti positiivne sooritus.

Auditoorsete tundide temaatika: Juhi enesehinnang, impulsiivne käitumine ja selle teadvustamine, psühholoogilise tagasiside saamine, enda käitumise teadlik jälgimine ja riskeeriva käitumise vältimine.

Moodul 2

2 auditoorset õppetundi, veebipõhine õpe, teine arvestus veebikeskkonnas. Veebipõhise õppe materjalid vastavalt õppetunni temaatikale. Õpilase kolmandasse moodulisse lubamise eelduseks on vahetesti positiivne sooritus.

Auditoorsete tundide temaatika: Joove ja väsimus. Kõrvalised tegevused ja nende mõju juhile ning sellest tulenevad ohud. Juhi valmisolek sõiduks. Valikute tegemine ja alternatiivid. Kaassõitjate suhtumine ja käitumine. Oma seisundi hindamine ja võimalused adekvaatseks tagasisideks.

Moodul 3

2 auditoorset õppetundi, veebipõhine õpe, kolmas arvestus veebikeskkonnas. Veebipõhise õppe materjalid vastavalt õppetunni temaatikale. Õpilase eksamile lubamise eelduseks on vahetesti positiivne sooritus.

Auditoorsete tundide temaatika: Sõidumarsruudi valik ja aja planeerimine. Keeruliste olude ja situatsioonide vältimine vähese kogemuse juures. Alternatiivsed variandid auto juhtimisele ning soovitusel aja ja teekonna valikul. Ohutu sõidukiiruse valik ja riskeeriva käitumise vältimine. Kaaslaste negatiivsetest mõjutustest ja võimekuse näitamisest hoidumine. Kannatlikkus ja püsivus maanteeõidul pingelise liikluse tingimustes.

Pimeda ajal sõiduki juhtimine – veebipõhine õpe, praktikum, materjalid vastavalt õppetunni temaatikale. Pimeda ajal sõiduki juhtimise teooriaõpet võib alustada pärast 1. mooduli teooriaõppe läbimist.

Veebipõhise teooriaõppe läbimist kinnitab elektroonilises õppekeskkonnas Teooria.ee positiivsele tulemusele sooritatud veebieksam.

Õppesõit:

Õppesõidu kohustuslik kogumaht on 30 tundi. Vajadusel määratakse sõidutundide kogumaht sõiduõppe individuaalses õppekavas.

Juhendaja kaasamine on lubatud. Juhendajaks võib olla vaid isik, kes vastab liikluseaduse § 109 vastavatele tingimustele, ja kellel on kehtiv juhendaja tunnistus.

Koolitaja võib sõltuvalt õppekorraldusest, õpetamise metoodikast ja tingimustest muuta teemade käsitlemise järjestust ja teemasid lisada.

Koolitusel õpitu kinnistamiseks ja materjali kordamiseks võib õpilasele ette näha iseseisva töö. Õpilane teeb iseseisva töö õpetaja soovitustest lähtudes ja neile tuginedes.

Õppesõit lõpeb riiklikule sõidueksamile sarnaneva sõidutunni sooritamisega positiivsele tulemusele. Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund viiakse läbi arvestades majandus- ja kommunikatsiooniministri 21.06.2011. a määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 sätestatut. Eksam loetakse sooritatuks, kui sõiduki iseseisval juhtimisel õpilase oskused vastavad mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooninõuetele. Eksamil määratakseksamimarsruut õpetaja poolt.

Nõuded õpingute lõpetamiseks

Teooriaõpe: teadmiste kontroll autokooli klassiruumis või veebikeskkonnas.

Sõiduõpe: sõiduuskuse kontroll (koos õpetajaga).

Juhi esmaõppe algastme B-kategooria läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

Esmaõppe algastme ainekaardid

Teooriaõppe ainekaardid

T.1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Sissejuhatav aine
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Ülevaade õppekavast, juhiloa saamise tingimustest ja korrast. Õppetöö korraldus ja õppetööd reguleerivad dokumendid.
Aine üldeesmärgid	Koolitaja ja õpilase ühiste eesmärkide seadmine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määrukses seatud juhi koolituse eesmärgid
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Arutelu seatakse koolitusele ühiste eesmärkide seadmiseks. Vajadusel loeng PowerPoint vormis.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Koht õppekavas	Sissejuhatav aine
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest"

Aine lühikirjeldus	Iseseisva töö sisu ja maht. Õpilase aktiivse roll õppetöös. Õpilase vajadus võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Eelduste loomine õpilase vastutuse võtmiseks oma õppimise eest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • on valmis vastutama oma õppimise eest; • vajadusel on koostanud individuaalse õppeplaani; • teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema eesmärkide püstitamine ja õpiväljundite tutvustamine. Vajadusel õpilase individuaalse töö isikliku õppekava koostamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.3	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Liiklusohutust käsitlev aine
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Liiklus on süsteem, mis koosneb teest, liiklejast, sõidukist, seadusandlusest. Süsteemi erinevate osade vastas mõju.
Aine üldeesmärgid	Liiklus kui süsteemi mõistmine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; • mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;

	teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.4	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Ohutusele suunatud aine.
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Tüüpilisemate liiklusolukordade analüüs, juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: - mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; - teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; - teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; - on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted

Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid

T.5	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Ohutusele suunatud aine
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumise erisusi tulenevalt vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid, nende erisuste arvestamine liikluses õnnetuse ärahoidmiseks. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Erinevad liiklejate rühmad, nende liikluses käitumise tunnused ja käitumise eripärad. Neid eripärasid teades ohutuse tagamine.
Aine üldeesmärgid	Teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemise eelduste loomine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi; • teab erinevate liiklejarühmade käitumise eripärasid; • teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; • mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; • on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.6	Sõiduki turvalisus
Koht õppekavas	Ohutusele suunatud aine
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Sõidukite turvalisus ja autotööstuse selle suunaline areng. Sõiduki turvavarustus, nende tööpõhimõtted ning õige kasutamine.
Aine üldeesmärgid	Eelduste loomine turvavarustuse õigeks kasutamise vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja turvavarustuse kasutamise motivatsiooni suurenemiseks
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • mõistab sõiduki kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab sõitjate-ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamisenõudeid; • teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid;

	• teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid; • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; • teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele • teab mootorsõiduki pukseerimisega seonduvaid reegleid
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.7	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Ohutusele suunatud aine
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Inimese olemuse erinevused: kaasasündinud tegurid (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest tegurid (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvad asjaolud (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Inimese olemust mõjutavate tegurite negatiivsete mõjude vältimine juhi käitumisele.
Aine üldeesmärgid	Eelduste loomine erineva liikluskäitumise põhjuste mõistmiseks, enda kui juhiga seotud liikluskäitumist mõjutavate tugevate ja nõrkade külgedest arusaamiseks. Luua eeldused erineva liikluskäitumise põhjuste kahjulike mõjude vähendamiseks.
Õpiväljundid	Pärast kooolitust õpilane: • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus

	enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises; • teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.8	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Koht õppekavas	Liiklusreeglitele suunatud aine.
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole
Aine lühikirjeldus	Sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Õige asukoha valik teel sõites ja manöövri sooritamisel. Tee erinevad osad ja nende otstarbed, nt. ühissõidukite rada, kiirendus- ja aeglustusrada, muutsuunaga sõidurada, sõidurada kergliiklejatele jms. Sõiduki asukohaga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuste analüüs.
Aine üldeesmärgid	Eelduste loomine sõitmisel õige asukoha valiku kujunemiseks, riske vältiva ning keskkonda sääsva sõidu motivatsiooni suurendamiseks.

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kuidas sõitu ohutult alustada; • teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; • teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; • teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil plaanima.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.9	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Liiklusreeglitele suunatud aine.
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglite omandamine. Teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuste ja ärahoidmise analüüsimine.
Aine üldeesmärgid	Ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemise ja ristmikel sõites

	võimalike ohte vältiva motivatsiooni suurenemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: - oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; - omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; - on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.10	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Liiklusreeglitele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Sõidukiirus asulavälisel teel ja kiirteel sõitmisel. Suurema sõidukiirusega kaasnevad ohud. Sõidukiiruse hüpnoos. Oludele vastava ohutu sõidukiiruse ja enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi valik. Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjused.

Aine üldeesmärgid	Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemise ning motivatsiooni suurenemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; • teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.11	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Liiklusreeglitele suunatud aine.
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Ohutu peatumise ja parkimise ning hädapeatamise reeglid. Peatumise ja parkimise ning hädapeatamisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuste ja nende ärahoidmise võimaluste analüüs.

Aine üldeesmärgid	Peatumise ja parkimise ning hädapeatamise vajalike teadmiste kujunemise ning seotud reeglite järgimise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid; • teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; • on motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima; • teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.12	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Liiklusreeglitele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus ja selles käitumise reeglid. Liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgede analüüsimine ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.

Aine üldeesmärgid	Liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi; • teab kohustusliku liikluskindlustuse ja kaskokindlustusega seonduvat.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.13	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	2 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Möödasõidu vajaduse hindamine. Möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud võimalikud ohud ja nende vältimise võimalused.
Aine üldeesmärgid	Ohutu möödasõidu, möödumise ja ümberpõike teadmiste kujunemise ning nendega seotud reeglite täitmise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; • teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; • teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis;

	on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.14	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Sõidu planeerimisel teekonnaga seotud võimalike ohtede vältimise tegurid: marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Sõidu planeerimisel sõiduohutust tagavate tegurite kujunemise, sõiduga seonduvat riskide vältimise ja keskkonda säästmise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: - teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; - mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; - on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; - teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).

Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.15	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Auto kasutamisega seotud kahjulikud mõjud keskkonnale ja keskkonda säästvaid võimalusi: sõidu planeerimine, sõiduviisi valik, auto korraline hooldamine jms.
Aine üldeesmärgid	Luua eeldused auto säästliku kasutamise vajalike teadmiste kujunemiseks ja nende teadmiste rakendamise motivatsiooni suurendamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; • oskab leida sõiduki kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; • teab, kuidas jälgida kütusekulu; • on motiveeritud sõidukit kasutades keskkonda säästma; • mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.

õpiväljundite saavutamiseks	
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.16	Sõiduki juhtimine rasketes tee-ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud ja nendes oludes sõiduki juhtimist mõjutavaid tegureid: veeretakistuse suurenemine, tee ja rattavahelise haardumise vähenemine, nähtavuse halvenemine, oludele vastava sõidukiiruse ja õigepikivahe valimine, sõidukile mõjuvate jõude mõju juhitavusele, juhi võimalused nende jõudude vähendamiseks.
Aine üldeesmärgid	Rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise võimalike ohtude ja ohutuks sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.

Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.17	Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja sõites enda ümber ohutu ruumi valimine. Peatamisteedkond = reageerimisteedkond + pidurdusteedkond. Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid: sõiduki tehniline seisund, sõidukiirus, juhi sõiduki pidurdamise oskus, reageerimisaeg ja -kiirus, teeolud jms. Mõisted: mass, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Aine üldeesmärgid	Luua eeldused peatamisteedkonna pikkust mõjutavate tegurite teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni tõstmiseks nende tegurite arvestamisel riskide ennetamisel.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • mõistab erinevate tee- ja ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; • omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuhtega.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.

Õpiväljundite saavutamiseks	
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.18	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Hoiakutele suunatud aine.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Aine läbimise eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Sõidukiirus valik sõiduki peatamiseks nähtavuse piires. Pimeda ajal sõiduki tulede kasutamisega reeglid peatumisel ja sõites, nt. vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites. Pimeda ajal ohu vältimiseks teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavate inimeste teistele liiklejatele nähtavaks tegemine.
Aine üldeesmärgid	Pimeda ajal tulede õigeks kasutamise vajalike teadmiste kujunemise ja sõitmisega seonduvate ohtude vältimise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • mõistab, et pimeda ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuhtega; • saab aru pimeda ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Erinevad aktiivõppe meetodid. Õppija toetamine kujunemisel enesearengu subjektiks. Õpilase õppimise oskuste, analüüsi- ja refleksiooni võime ning iseseisva mõtlemise kujundamine.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test
Iseseisva töö sisu	Läbi töötada teemaga seotud õigusaktid
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased materjalid ja õigusaktid

T.19	Teoreetiliste teadmiste kontroll
Koht õppekavas	Aine on õppekava teooriaõppe viimane osa
Tundide arv	1 tund, millest maksimaalselt 30 minutit kontrolli sooritamiseks õpilase poolt
Aine läbimise eeltingimus	Teoreetiliste teadmiste kontrollimisele pääsemise eeldused: • läbitud teooriaõppe kõik ained; • vajadusel on sooritatud ainesisesed suulised küsitlused; • teostatud iseseisvad tööd
Aine lühikirjeldus	Pärast kõikide õppeainete läbimist tuleb õpilasel sooritada teoreetiliste teadmiste kontroll, mis koosneb valikvastustega küsimustest kogu teooriakursuse vältel läbitud ainete kohta
Aine üldeesmärgid	Kontroll peab selgitama õpilase teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavuse B-kategooria mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooninõuetele.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane oskab lahendada probleemülesandeid ja liikluste tuginedes liiklusalasele seadusandlusele ja liiklusohutusega seonduvale
Kontrollimise korralduslik alus	MKM määrus nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele” (majandus- ja taristuministri 8.01.2020 määruse nr 1 sõnastuses)
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	• Kontroll koosneb neljakümnest valikvastustega küsimusest, millest viis küsimust on liiklusohutusest.

	• Õpilane peab vastama kõikidele küsimustele. Ainult üks vastusevariant on õige. • Küsimus loetakse valesti vastatuks, kui vastusevariant on vale või küsimusele on jäetud vastamata. • Kontrolli sooritamise maksimaalne aeg on 30 minutit. • Kontroll loetakse edukalt sooritatuks kui õpilane vastab valesti maksimaalselt viiele küsimusel, milledest ainult üks valesti vastatud küsimus tohib olla liiklusohutusest. • Kontrolli tulemusest antakse õpilasele teada vahetult peale kontrolli sooritamist.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda Transpordiameti kodulehel seonduvaga. Lahendada liiklusteste.
Kohustuslik kirjandus	Teemakohased testid

Õppsõidu ainekaardid

S.1	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Sõidukiga seonduv
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Teoriaõppe ainete "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ja "Iseseisvaksõppimiseks juhendamine" läbimine.
Aine lühikirjeldus	Toimub teelõigul, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata või õppesõiduväljakul. Sõiduks valmistumise vajalike oskuste omandamine: juhi tööasendi reguleerimine, sõitjatel turvavarustus kinnitamine, sõiduki tehnonõuetele vastavus kontrollimine, sõidu alustamise ohtude väljaselgitamine.
Aine üldeesmärgid	Enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemise ja turvavarustuse kasutamise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;

	• oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi volest tööasendist ja turvavarustuse volest kasutamisest tulenevaid ohte; • on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.
Õppimise meetodid, õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele esitatud küsimustele antud vastuste põhjal.
Iseseisva töö sisu	Vähemalt ühe sõiduki kasutusjuhendiga tutvumine.

S.2	Sõiduki käsitlemine
Koht õppekavas	Sõidukiga seonduv
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud sõiduõppe aine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Toimu õppesõiduväljakul või muust liiklusest vabal teelõigul.. Mootori käivitamine, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemine, manööverdamine, märguandmine, sujuvat liikumine väikestel kiirustel, sujuv sõidu lõpetamine, pidurdamine, tagurdamine jms. Jätkatakse kuni õpilane saavutab ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise vilumuse tasemel, mis võimaldab sõiduõpingute alustamiseks vähese liiklusega teedel.
Aine üldeesmärgid	Vähese liiklusega teedel sõitmiseks ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemiseoskuste kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel; • teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;

	- tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; - on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt kasutama.
Õppimise meetodid, õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele esitatud küsimustele antud vastuste põhjal.
Iseseisva töö sisu	Õpitu kinnistamiseks võimalusel juhendaja kaasamine

S.3	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega tee
Koht õppekavas	Sõiduki juhtimisega seonduv
Tundide arv	4 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud õppesõiduteemad „Juhi tööasend ja turvavarustus“ ja „Sõiduki käsitlemine“
Aine lühikirjeldus	Järgmiste tegevuste harjutamine: tähelepanu suunamine liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamine, teiste liiklejatega arvestamine, õige asukoha valik, lähenemine teede lõikumisaladele ja teega külgnevatele aladele, lähenemine raudteeülesõidukohale ja nende ületamine, sõidujärjekorra reeglite kohaldamine, peatumine ja parkimine, erinevate manöövrите sooritamine jms. Liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele tähelepanu juhtimine. Sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumus viimistlemine tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides.
Aine üldeesmärgid	Erinevates liiklussituatsioonides sõidu alustamiseks vajalike oskuste kujunemise eelduste loomine. Enda ja teiste elu ning tervise eest juhina vastutuse võtmise eelduste loomine. Vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud isiklikest realistlikest tugevatest ja nõrkadest külgedest arusaamade kujunemise eelduste loomine. Õpilase vastutuse suurendamine oma õppimise eest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane:

	• oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teelliiklemiseks; • oskab peatuda ja parkida teel; • teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhul kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Õppimise meetodid, õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt. Sellest lähtuvalt õpilase oma õppimise eesmärkide püstitamine. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendajaga sõitmine õpitu kinnistamiseks.

S.4	Sõiduki juhtimine eri liiklusolukordades
Koht õppekavas	Sõiduki juhtimisega seonduv
Tundide arv	16 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud on sõiduõppe aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Õpe toimub keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust: tähelepanu suunamine liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamine, teiste liiklejatega arvestamine, teel õige asukoha valimine, teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemine ja nende ületamine, sõidujärjekorra reeglite kohaldamine, peatumine ja parkimine, manöövrivate sooritamine jms. Liiklusega seotud ohud ja nende vältimise võimalused. Võimalusel harjutatakse sõitmist lubatud suurima sõidukiirusega.

Aine üldeesmärgid	Erinevates liiklussituatsioonides vajalike sõidu oskuste kujunemise eelduste loomine.. Sõitmisel erinevates liiklussituatsioonides õpilase tugevatest ja nõrkadest külgedest arusaamade kujunemise eelduste loomine. Õpilase vastutuse järjepidev suurendamine juhina.
Õpiväljundid	• oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt; • omab teel sõitmisel eri liiklusolukordades toimetulekuks vajalikke oskusi; • teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ja oskab oma käitumises nendega arvestada; • on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima kindlal teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt, millest lähtuvalt püstitab õpilane aine eesmärgid. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis: õpetaja selgitab ja esitab suunavaid küsimusi, õpilane peegeldab õpitud teadmisi ja kogemusi. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendajaga sõitmine õpitu kinnistamiseks.

S.5	Möödasõit, möödumine ja überpõige
Koht õppekavas	Sõiduki juhtimisega seonduv
Tundide arv	2 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud on sõiduõppe aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".

Aine lühikirjeldus	Aine viiakse läbi asulas, kui ka väljaspool asulat olevatel teedel teisi liiklejaid oluliselt ei häirita. Õpitakse: ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine, möödumise ja ümberpõike ohutu kulgemine, ohud ja nendest vältimise võimalused jms. Sõidutundi juhhib õpetaja suunavate küsimustega.
Aine üldeesmärgid	Ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike oskuste kujunemise eelduste loomine. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab hinnata ohutuks möödasõiduks ja ümberpõikeks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita ja ümber pöigata nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; • omab realistlikku arusaama isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest, mis on seotud möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt, millest lähtuvalt püstitab õpilane aine eesmärgid. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis: õpetaja selgitab ja esitab suunavaid küsimusi, õpilane peegeldab õpitud teadmisi ja kogemusi. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendajaga sõitmine õpitu kinnistamiseks.

S.6	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Sõidu planeerimine
Tundide arv	2 tundi

Aine läbimise eeltingimus	Läbitud on sõiduõppe ained „Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides“ ja „Möödasõit, möödumine ja überpõige“.
Aine lühikirjeldus	Õpetaja poolt etteantud õppesõidu lõpp-punkti järgi planeerib õpilane keskmise sõidukiiruse alusel sõidumarsruudi kasutades navigeerimisseadet ja/või kaarti. Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi.
Aine üldeesmärgid	Õigeaegse ja ettenägeliku planeerimisel sõidu ohutuse ja säästlikkuse arusaamade kujunemise ja motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: - oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu plaanida ja koostatud plaani järgi sõita; - mõistab, et sõidu plaanimisega on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; - on motiveeritud sõitu plaanida, et vältida riske ja säästa keskkonda; - sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt, millest lähtuvalt püstitab õpilane aine eesmärgid. Õpilane selgitab sõidu marsruudi planeerimist: abivahendite kasutus, teekonna valiku peamised kriteeriumid, ohutus teekonna valikul jms. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Enne sõidutundi on õpilane ettevalmistanud etteantud nõuetele sõidumarsruudi.

S.7	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Keskkond ja liiklus
Tundide arv	1 tund

Aine läbimise eeltingimus	Läbitud on õppesõidu teema „Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides“
Aine lühikirjeldus	Sõites keskkonda säästmise võimalusi: piisavalt kaugelt tähelepanekute tegemine, piisava piki-ja külgsuuna hoidmine, sõitu planeerimine eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, vastavalt olukorrale võimalikult kõrget käiku kasutamine, reibas kiirendamine, sujuv pidurdamine jms. Säästlik sõiduviiis on ohutu sõiduviiis. Keskmine ja hetkeline kütuse kulu.
Aine üldeesmärgid	Keskkonda säästva sõiduviiisi kujunemise ja motivatsiooni suurendamise eelduste loomine. Säästliku sõiduviiisiga seotud õpilase isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest arusaamade eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; • mõistab, et säästlik sõiduviiis on ühtlasi ohutu sõiduviiis, milles ei ole midagi keerulist; • on motiveeritud juhtima sõidukit nii, et see samal ajal säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega; • omab realistlikku arusaama säästliku sõiduviiisiga seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest; • on plaaninud, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt, millest lähtuvalt püstitab õpilane aine eesmärgid. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis: õpetaja selgitab ja esitab suunavaid küsimusi, õpilane peegeldab õpitut teadmisi ja kogemusi. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Õpilane on eelnevalt tutvunud teooriaõppe käigus saadud säästlikku sõiduviiisi kirjeldavate õppematerjalidega.

S.8 LS	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Sõiduki juhtimisega seonduv

Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Õpilane on läbinud teemat „Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine“ tunde.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ning piki- ja külgsuhte vaheline seos. Äkkpidurdamise harjutused erinevatel sõidukiirustel, erinevates teeoludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või muuks liikluseks suletud alal, mis vastab libedasõidu õppeväljakule kehtestatud nõuetele.
Aine üldeesmärgid	Äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemise eelduste loomine. Luua eeldused libedates teeoludes iseseisvaks toimetulekuks. Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsuhte sõiduki juhtimise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine. Libedates teeoludes sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest õpilase realistlike arusaamade kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab sooritada äkkpidurduse; • mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgsuhte.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Õpe toimub kooli koostööpartneri õppekava alusel muuks liikluseks suletud libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta on Transpordiamet väljastanud hinnangu.
Iseseisva töö sisu	Õpilane on tutvunud teooriaõppe teema "Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine" õppematerjalidega.

S.9 PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Sõiduki juhtimisega seonduv

Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Õpilane on läbinud sõiduõppe teema „Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides“ tunde
Aine lühikirjeldus	Toimub pimedal ajal tavalisusega teel. Harjutatakse tulede õiget kasutamist: möödasõidul, vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Sõiduõpe on võimalik läbida ka nõuetele vastaval simulaatoril kooli koostööpartneri juures.
Aine üldeesmärgid	Pimedal ajal sõiduki juhtimise vajalike oskuste kujunemise ja pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmise eelduste loomine. Pimedal ajal ohutu sõiduki juhtimise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine. Pimedal ajal ohutu sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest õpilase realistlike arusaamade kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; • mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; • teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; • oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Aine sisu tutvustamine ja õpiväljundite selgitamine õpetaja poolt, millest lähtuvalt püstitab õpilane aine eesmärgid. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis: õpetaja selgitab ja esitab suunavaid küsimusi, õpilane peegeldab õpitut teadmisi ja kogemusi. Õpilane oskab analüüsida ja siduda varasemaid teadmisi uute teadmistega ning kogemustega. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja ja õpilase ühise analüüsiga.
Iseseisva töö sisu	Õpilane on eelnevalt tutvunud pimedal ajal sõitmist kirjeldavate õppematerjalidega.

S.10	Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund
Koht õppekavas	Sõiduõppe viimane teema

Teema maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud sõiduõppe kõik teemad ettenähtud mahus
Aine lühikirjeldus	Hinnatakse õpilase sõiduauto juhtimise ohutu ja keskkonda säästva vilumuse taset erinevates liiklussituatsioonides.
Aine üldeesmärgid	Selgitada õpilase hoiakute, suhtumise kaasliiklejatesse ning keskkonda, endale kui teistele liiklejatele turvalisuse sõiduvilumuse vastavust B-kategooria mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooninõuetele.
Õpiväljundid	Õpilane täitab Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 50 21.06.2011.a. „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ 3 ja 4 esitatud nõuded.
Õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sõiduuskuse kontrollimisel hinnatakse MKM ministri 21.06.2011.a. määruse nr 50 lisas 3 „Sõidueksami esimeses järgus eksamineeritavale esitatavad nõuded ja tema tegevuse hindamine,, (majandus- ja taristuministri 8.01.2020 määruse nr 1 sõnastuses) ja lisas 4 „Sõidueksami teises järgus kontrollitavad oskused ja käitumine“ (majandus- ja taristuministri 8.01.2020 määruse nr 1 sõnastuses) esitatud nõuete täitmist etteantud aja piires. Sõiduuskuse kontrolli toimub õpetaja poolt määratud marsruudil asula ja asulavälistel teedel. Kontrolli tulemused tehakse õpilasele teatavaks vahetult peale iga osa lõppemist.
Iseseisva töö sisu	Enne sõiduuskuse kontrolli algust on õpilane tutvunud Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega nr 50 21.06.2011.a. „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“

Lõppastme koolituse ainekaardid

Teooriaõpe ainekaardid

T.1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.
Tundide arv	3 tundi
Aine läbimise eeltingimus	Õppija on sooritanud teooria- ja sõidueksami Transpordiametis ning talle on omistatud esmane juhtimisõigus.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetusega ja selle tagajärjel tekkida võivate vigastustest tekke põhjustega ning liiklusõnnetuse ärahoidmise võimalustega seonduv: sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses, juhi isiksuseomadused (elustiil, motivatsioon, seadusekuulekus), eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus. Sõiduki peatumisteedkonna erisused kuival ja libedal teel, ruumi vajadusest manööverdamisel libedal teel, sõidukile mõjuvad jõud ja nende seos kiirusega.
Aine üldeesmärgid	Säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest arusaama kujunemise ja süvenemise eelduste loomine. Õpilase liikluskäitumist mõjutavatest riskidest arusaamise ja ohutute juhtimisvõtete arendamise vajaduse motivatsiooni kujundamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; • mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; • teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; • tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid	Õppijat toetavad enesearengu subjektiks kujunemise aktiivõppe meetodid, millede abil kujundatakse õppimise oskust, analüüsi- ja refleksiooni võimet ning iseseisvat mõtlemist.

õpiväljundite saavutamiseks	
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Suuline küsitlus või kirjalik test.
Iseseisva töö sisu	Teemakohased materjalid.
Kohustuslik kirjandus	Teemaga seotud õigusaktid

T.2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Koht õppekavas	Aine kuulub lõppastme koolituse teooriaõppesse
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud on lõppastme koolituse teooriaõppe aine „Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes“.
Aine lühikirjeldus	Äkkolukorrad ja -pidurdamine, takistusest ümberpõikamine. Ohutuse taastamise aja piiratus. Keskkonda säästev, riske vältiv ja teisi liiklejaid arvestav sõitmine.
Aine üldeesmärgid	Äkkolukordades ja -pidurdamisel, takistusest ümberpõikamisel ohutute sõiduvõtete aluste omandamise ja rakendamise piiratud aja tingimustes, ohutute sõiduvõtete rakendamise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvesta sõiduki juhtimise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; • mõistab, et libedal teel on pidurdusteed pikkum kui kuival asfaldil; • mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteed pikkus erinev; • omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuhtega.
Iseseisva töö sisu	Tutvumine kasutava sõiduki kasutusjuhendiga

Sõiduõppe ainekaardid

S.1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes“.
Aine lühikirjeldus	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise võimaluste leidmine ja arendamine. Sõiduõppes mõõdetakse sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, võimalusel keskmist kütuse kulu. Sõidutund on võimalik läbi viia õpilase sõidukiga tema omal vastutusel.
Aine üldeesmärgid	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemise ja juhtimisega seotud käitumisharjumustest realistlikku arusaamise kujunemise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; • on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Tutvumine oma sõiduki kasutusjuhendiga, kusjuures leitakse tehase poolt antud sõiduki kütuse kulu kohta erinevates tingimustes.

S.2	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Tundide arv	1 tund
Aine läbimise eeltingimus	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisiliiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ ja libedasõidu riskivältimise praktikum
Aine lühikirjeldus	Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, kus harjutatakse ja analüüsitakse peatamisteedkonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi

	oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatte iseärasustest jms. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal pidurdamist ning takistusest ümberpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.
Aine üldeesmärgid	Äkkolukorras oma võimete, oskuste ja toimetuleku käitumise piiratud võimaluste hindamise eelduste loomine. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduki juhtimise motivatsiooni suurendamise eelduste loomine.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: • omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; • oskab äkkpidurdamist; • oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; • oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektoore erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel; • mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud; • on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Toimub kooli koostööpartneri õppekava alusel temale kuuluval libedasõidu õppeväljakut, mis vastab Maanteeameti kehtestatud nõuetele.
Iseseisva töö sisu	Tutvumine teemakohase õppematerjaliga.

Koostaja: Tiit Reino
Kehtna KHK autokooli koordinaator
tiit.reino@kehtna.edu.ee